

Jaarboek M. P. H. 12 1

ZEER GEHEIM

CONCEPT

MINISTERRAAD
Nr. 1374

Ex.nr. 12

Notulen van de vergadering
gehouden op Maandag 30 November 1953 in de Trèveszaal; aan-
gevangen 's morgens om elf uur en 's middags voortgezet.

*Serieus door
Minuten
Streek. 12
L. J.
D. J. P.*

Aanwezig: De Minister-President Drees en de Ministers Algera,
Beel, Beyen (bij de morgenvergadering), De Bruijn,
Cals, Donker, Kernkamp, Van de Kieft, Luns, Staf,
Suurhoff, Van Thiel, Witte en Zijlstra (Afwezig
is Minister Mansholt wegens verblijf in het buiten-
land)

Tevens is aanwezig bij punt 3 a Z.K.H. de Prins
der Nederlanden

Secretaris: J. Middelburg

1. Notulen van de vergadering van 21/23 November 1953

Punt 2 f. Het vervoer op Schouwen-Duiveland

Minister Staf merkt naar aanleiding van de bespre-
king van dit punt in de vorige vergadering op, dat Landbouw,
Visserij en Voedselvoorziening in verband met de herverkave-
ling grote belangen heeft bij deze kwestie. Spreker stelt
daarom voor, dat over het in de brief aangeroerde onderwerp
overleg zal worden gepleegd tussen Verkeer en Waterstaat,
Wederopbouw en Volkshuisvesting en Landbouw, Visserij en
Voedselvoorziening. Minister Algera deelt mede, dat op zijn
Departement en met de Commissaris van de Koningin besprekin-
gen hebben plaats gevonden, waarbij men tot de conclusie is
gekomen, dat de tramdienst van de RTM zo spoedig mogelijk
moet worden hervat in verband met de wederopbouw van het
eiland. Zodra over ongeveer twee jaar de wegen in orde zijn,
zal de tram vervangen worden door busdiensten.

2. Ingekomen stukken en mededelingen

Zie middagvergadering.

3. Buitenlands beleid

a. Verslag van de reis van ZKH de Prins naar Ethiopië

De Minister-President maakt in zijn welkomstwoord
van de gelegenheid gebruik om te zeggen hoe zeer het Kabinet
het gewaardeerd heeft, dat ZKH de Prins na de ramp in Febru-
ari als Voorzitter van het Nationaal Rampenfonds heeft willen
optreden en als zodanig zeer heeft bijgedragen aan het berei-
ken van oplossingen voor de moeilijkheden, welke daarbij rezen.
Bij de behandeling van de Rampschadewet in het Parlement is
thans wel gebleken, dat iedereen gelukkig was met de gevonden
oplossing. Namens het Kabinet dankt spreker de Prins voor zijn
werkzaamheden als Voorzitter van het Nationaal Rampenfonds.
De Prins antwoordt, dat zijn werk na de ramp soms moeilijk
was, doch dat hij het toch met veel genoeg heeft gedaan;
hij betreurt het, dat hij niet bij de sluiting van de dijk
bij Ouwkerk aanwezig kon zijn.

1679.

Zie pag. 6

Overgaande tot zijn bezoek aan Ethiopië deelt ZKH mede, dat de Keizer hem bijzonder vriendelijk heeft ontvangen. De Keizer moet men zien als alleenheerser; Ethiopië heeft geen Grondwet. Onder de Ministers, die evenals de Keizer een integere indruk maken, bestaan twee stromingen, waarvan de ene afwijzend staat tegenover aanpassing aan verder ontwikkelde stelsels buiten Ethiopië, terwijl de andere stroming, met de Keizer, een zekere aanpassing op basis van vrijwilligheid voorstaat.

Het transportprobleem in het land is nog groot. De arbeiders zijn over het algemeen niet gemakkelijk, doch wel tot harde arbeid bereid, indien zij naar hun prestatie worden betaald. Spreker meent, dat er bereidheid bestaat met de Nederlanders meer samen te werken. De plantage van de HVA is groots. Er zijn daar een fabriek, woningen voor de werklieden e.d. gebouwd. Thans werken er drieduizend mannen uit Ethiopië. De Keizer is reeds vier maal in twee jaar op bezoek geweest en zou ook wel financieel in het plan willen deelnemen.

Aangezien het werk van permanente Nederlandse adviseurs bij de Regering niet steeds in goede aarde is gevallen, heeft ZKH de gedachte geopperd, dat in het vervolg als men van Nederlandse adviseurs gebruik wil maken naar adviseurs ad hoc zal worden gezocht. Onzerzijds zal dan ook moeten worden gezegd, als wij geen werkelijke goede adviseur voor het betrokken onderwerp hebben. Voorts heeft spreker aangeboden, dat een aantal Ethiopiërs hier te lande op onze kosten tot leraar op tropisch landbouwgebied zal worden opgeleid. Men was hier zeer op gesteld. ZKH heeft verder de kwestie van de rechtszekerheid van het grondbezit met de Keizer besproken in verband met de mogelijkheid, dat feodale eigendomsrechten zouden herleven als de HVA plantages tot ontwikkeling heeft gebracht. Daarbij heeft de Keizer toegezegd, dat dit met de Nederlanders beslist niet zou gebeuren.

Samenvattend heeft ZKH de indruk dat het geen onnodig bezoek is geweest en dat wij met de Regering in Ethiopië op een vriendschappelijke basis zijn gekomen. De leiding bestaat uit topfiguren, zodat het niet uitgesloten moet worden geacht, dat zij ook in andere delen van Afrika groter invloed zullen krijgen. Bij de ontwikkeling van het land zal Nederland de helpende hand kunnen reiken door verlening van diensten; op het gebied van de goederenexport is echter niet veel te doen.

Minister Kernkamp merkt op, dat ook in andere gebieden, zoals in Saoedie Arabië, is gebleken, dat men met adviseurs ad hoc de beste resultaten bereikt.

De Minister-President brengt, nadat nog enkele vragen van Ministers zijn beantwoord, dank aan de Prins voor zijn bereidheid een bezoek aan Ethiopië te brengen en voor het gegeven overzicht van deze reis.

3 b. De Europese Gemeenschap

Minister Beyen brengt in het kort verslag uit over de Haagse Conferentie van de Ministers van Buitenlandse Zaken van de zes landen. Zoals werd verwacht, is op deze conferentie veel ter nadere voorbereiding en uitwerking opgedragen aan een Studiecommissie. Op voorstel van Van Zeeland heeft de Conferentie besloten de beginselen met betrekking tot de economische integratie te bevestigen, waarover in Rome overeenstemming was verkregen; dit zal dan de basis voor de besprekingen van de Studiecommissie zijn. Op initiatief van de Minister heeft men besloten dat de voorzitters der delegaties naar de Studiecommissie niet zullen zijn "suppléants des ministres". De

experts, die de Studiecommissie zullen vormen, zullen regelmatig instructies van hun regeringen ontvangen en de Commissie zal men dan drie maanden laten werken. Voorts bestaat de gedachte, dat het Stuuringscomité vaststelt op welke wijze overleg zal worden gepleegd met de parlementariërs en met de Raad van Europa. Er is verder op gewezen, dat de volgende vergadering van de Ministers op 30 Maart niet als de vergadering kan worden beschouwd waar de Europese Gemeenschap tot stand komt. Door deze ontwikkeling is de beslissing over de grote punten van de EG meer los gemaakt van de beslissing over de EDG. Voor Nederland, dat een speciaal standpunt inneemt, is dit van belang, aangezien het gevaar, dat wij in een dwangpositie zouden komen, voorlopig - en naar spreker meent ook voor het vervolg - is geweken. Over de redevoering van het Tweede-Kamerlid Nederhorst bij de begroting van Economische Zaken heeft spreker zich verbaasd, omdat tevoren een bespreking met de Commissie voor Buitenlandse Zaken was geweest, waarbij alle fracties zich met het Regeeringsstandpunt hadden verenigd, terwijl men een dergelijke redevoering ook niet op de dag voor de Haagse Conferentie moet houden, als bovendien de betrokken Minister geen gelegenheid heeft er nog wat over te zeggen. Gelukkig heeft de redevoering ditmaal geen rol op de Haagse Conferentie gespeeld.

In de Studiecommissie, die in Parijs zal werken en die wel enkele subcommissies zal vormen, zal onzerzijds Van Starckenborgh zitting hebben en voorts ongeveer dezelfde mensen als in Rome. In Parijs zal men ook gemakkelijker dan in Rome Nederlandse deskundigen voor speciale onderdelen kunnen laten komen. Spreker meent, dat de Nederlandse delegatie thans geen nieuwe instructie nodig heeft, maar de nota van 17 November, die in de Ministerraad is besproken, tot basis zal kunnen nemen. Wel zal men de verschillende punten in de Ministerraad nog eens kunnen doornemen. Dit geldt wat de institutionele kwesties betreft met name de directe verkiezingen. Van Nederlandse zijde zijn hierbij nog een aantal duistere punten, welke eerst opgehelderd moeten worden; Nederland zal niet aan zijn aanvaarding van de directe verkiezingen gebonden zijn als de duistere punten niet zijn opgehelderd.

De Minister-President zou nog gaarne een kort samenvattend verslag van de Haagse Conferentie ontvangen. Spreker stelt voor te besluiten, dat men zonodig in de volgende vergadering op de besprekingen van de Haagse Conferentie zal kunnen terugkomen. De Raad besluit aldus.

3 c. Ontwikkeling in Indonesië op de Bermuda-conferentie
(Zie notulen MR dd. 21/23 November 1953, punt 3 b)

Minister Luns deelt mede, dat men het aan Amerikaanse en Franse kant niet uitgesloten acht, dat Indonesië op de Bermuda-conferentie ter sprake zal komen. Aan Engelse zijde is men van mening, dat dit niet zal gebeuren. De Franse Secretaris-Generaal Parodi heeft tijdens de Haagse Conferentie in een gesprek met de Minister deze kwestie zelf aangesneden. Daarbij heeft spraker op onze speciale positie met betrekking tot Indonesië gewezen. Besproken is, dat, mocht men deze kwestie op de Bermuda-conferentie willen bespreken, van Franse zijde zou worden gezegd, dat Nederland er bij betrokken moet worden.